

Purva bruņrupuču izpētes grupa
Rīgas Nacionālais zooloģiskais dārzs
Meža prospekts 1
Rīga LV-1014

Tālrunis: 9621191
E-pasts: eco@apollo.lv

Saukta vārds: Ingrida Čibule
Dzimis: 1974. gada 12. oktobrī
Foto: Jāzeps Valters
Taksa: Dāga Leimane
Dzimis: 1980. gada 12. oktobrī
Ciklā: Zābe Mīcāne

Proj. vadītājs: Ingrida Čibule, Dāga Leimane,
Zābe Mīcāne

Partneri: Tēva pēdīte

Kur meklēt purva bruņrupuci?

Visbiežāk purva bruņrupuči redzēti uz sauszemes pie ūdenstilpēm, dažī - pat 100 m attālumā no ūdens. Bruņrupuči dzīvo gan lielās, gan mazās ūdenstilpēs, bieži - aizaugušās. Latvijas klimatā tie stundām ilgi krastā sauļojas.

Ko meklēt?

Vār meklēt ne vien bruņrupučus, bet arī to **pēdas** vai **bruņas**. Bruņas redzētas purvmalas mežā pie jenotsuņa alas. Tās bijušas baltas, bez tumšajām ragavielas plāksnītēm, un stipri sagrauztas.

Bruņrupuča pēdas smiltīs. Gar malām pēdu un nagu nospiedumi, vidū vadziņu ievilkusi aste.

Kā meklēt?

- **Izvaicājiet** piekrastes iedzīvotājus: bērnus, makšķerniekus un medniekus. Parādiet viņiem šo bukletu.
- Meklējiet bruņrupučus **saulainā rītā** vai **pusdienlaikā**.
- **Tuvojieties ūdenstilpei klusi, lēni un uzmanīgi**. Purva bruņrupuči ir ļoti piesardzīgi. Pamanot cilvēku pat desmit metru attālumā, ienirst, aizpeld vai slēpjas ūdensaugos.
- **Aplūkojiet binoklī** saulaino krastu. Bruņrupuči mēdz sauļoties smiltīs, uz kritušiem kokiem, zāļu ciņiem, u.c.
- Ja izmantojat laivu, **vērojiet ūdens virsmu**. Bruņrupuči pēlākam izbāž galvu no ūdens, lai saņemtu saules siltumu.
- **Atrodiet ūdenstilpes smiltšainos krastus**. Bruņrupuču **pēdas** ir raksturīgas šādiem krastiem un turpinās krastā.

Ja esat sastapuši bruņrupuci Latvijas dabā:

- **fotografējiet**
- **filmējiet**
- **ZIŅOJIET** mums!
- **bet neķeriet un turpmāk to netraucējiet**

**MEKLĒJAM
PURVA
BRUŅRUPUCI
LATVIJĀ**

NAV JĀAPMAKSĀ

ATBILDE APMAKSĀTĀ

Purva bruņurupuču izpētes grupa
Rīgas Nacionālais zooloģiskais dārzs
Meža prospekts 1
Rīga LV-1014

Esmu redzējis/usi bruņurupuči Latvijā dabā

Mans vārds _____

Ar mani var sazināties
(adrese, tālrunis, e-pasts) _____

Novērošanas laiks
(Gads, mēnesis) _____

Novērošanas vieta
(rajons, tuvākā apdzīvotā vieta) _____

Ģimenes nosaukums
(raksturo un veidloj) _____

Novērošanas apstākļi _____

Novērojot:

- Purva bruņurupuči
- Sarkanāsu bruņurupuči
- Sauszemes bruņurupuči
- Nezināmu bruņurupuči

PĀRLOKI: AZĻĪNE, NOSŪTI

Vai Latvijā dzīvo purva bruņurupučis?

Daudzās Eiropas valstīs purva bruņurupučis (*Emys orbicularis*) ir aizsargājams. Lai gan Latvijas Sarkanajā Grāmatā rakstīts, ka purva bruņurupučis ir izzudusi suga, mēs ik gadus saņemam ziņas, ka tas Latvijā novērots.

Kāpēc ir svarīgi vākt ziņas par purva bruņurupuči?

Tāpēc, lai purva bruņurupuči Latvijā neizmirtu, un speciālisti varētu:

- izveidot aizsargājamas teritorijas bruņurupuču dzīves vietās;
- izpētīt bruņurupuču ekoloģiskās īpatnības;
- turēt un pavairot bruņurupučus, ar nolūku izveidot ģenētisko banku.

Purva bruņurupuči atrast nav viegli. **Palidzi meklēt!** Ir brīnumaino un reto dzīvnieku!

Kā pazīt purva bruņurupuči?

Vairumam Latvijā atrasto bruņurupuču muguras bruņas ir tumši pelēkas vai melnas. Uz tām var būt sīki dzeltenīgi vai gaiši pelēki plankumi.

Galva, kakls un kājas tumši pelēkas, ar dzelteniem plankumiem.

Muguras bruņas parasti ir tumši dzeltenīgas. Uz tām var būt tumši pelēki plankumi.

Galva ir tumša, ar gaišiem plankumiem starp pirkstiem - peldpiēves.

Aste gara, nobijas bruņurupučis to pieliec.

Visbiežāk Latvijā atrasti purva bruņurupuči cilvēka plauksta lielumā. Lielākais bijis 21 cm garš. Atrasti arī mazuļi lata monētas lielumā.

Nesajauc ar svesinieku!

Zooveikalos nopirktos vai no ārzemju ceļojuma nelikumīgi (!) atvestos bruņurupučus īpašnieki reizēm pamet, izlaižot savajā. **TĀ DARĪT NEDRĪKST!** Ziemā šie dzīvnieki, visticamāk, nomirst, bet izdzīvojušie var kļūt par konkurentiem purva bruņurupučiem.

Sarkanāsu bruņurupučis (*Trachemys scripta*) savajā dzīvo Amerikā. Tas ir saldūdens bruņurupučs, un pa gabalu ļoti līdzīgs purva bruņurupučim.

Atšķirības pazīme - sarkanie plankumi galvas sānos - „ausis”.

No sauszemes bruņurupučiem Latvijā visbiežāk atrasts Vidusāzijas bruņurupučis (*Testudo horsfieldi*). Tam nav pleznu un košu plankumu. Tas ir dzeltenīgs vai zaļgani brūns, pārvietojas lēnām.